

Is le meaisínaistriúchán [\[Nasc\]](#) a gineadh aistriúchán an leathanaigh seo. Is féidir earráidí a bheith i meaisínaistriúcháin a d'fhéadfadh soiléireacht agus cruinneas a laghdú; ní ghlacann an tOmbudsman aon dliteanas i leith aon neamhréireachtaí. Chun an fhaisnéis is iontaofa agus an deimhneacht dhlíthiúil a fháil, féach ar an leagan foinseach i Béarla atá nasctha thuas. Chun tuilleadh eolais a fháil féach ar ár [mbeartas teanga agus aistriúcháin \[Nasc\]](#).

Cinneadh in OI/4/2021/MHZ maidir leis an gcaoi a gcomhlíonann an Ghníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta (Frontex) a cuid oibleagáidí maidir le cearta bunúsacha agus ina gcinntíonn sí cuntasacht i ndáil lena freagrachtaí breisithe

Cinneadh

Cás OI/4/2021/MHZ - **Tosaithe an** 04/03/2021 - **Cinneadh an** 17/01/2022 - **Institiúid ábhartha** an Ghníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta (Níl aon údar le fiosrúcháin bhreise) |

Rinne an fiosrúchán féintionscanta seo measúnú ar an gcaoi a bhfuil an Ghníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta (Frontex) ag comhlíonadh a cuid oibleagáidí maidir le cearta bunúsacha agus trédhearcacht faoi Rialachán 2019/1896 ('Rialachán Frontex'), lenar leathnaíodh sainordú Frontex.

D'fhéach an fiosrúchán ar an gcaoi a gcinntíonn Frontex trédhearcacht a 'phleananna oibriúcháin', a shainíonn paraiméadair a chuid oibríochtaí, agus conas a chinneann sé gníomhaíocht a chur ar fionraí, a fhoirceannadh nó gan a sheoladh mar gheall ar imní faoi chearta bunúsacha. Rinne an fiosrúchán measúnú freisin ar fhaireachán ar chomhlíonadh maidir le cearta bunúsacha i bhfilltí éigeantacha agus ar threoir Frontex don phróiseas scagtha ar dhaoine gan doiciméid a thrasnaíonn teorainn sheachtrach AE nó a dhéanann iarracht teorainn sheachtrach AE a thrasnú go neamhrialta.

Bunaithe ar an bhfiosrúchán, leag an tOmbudsman sraith moltaí amach do Frontex, d'fhonn a chuntasacht a fheabhsú. Spreagann an tOmbudsman Frontex le bheith trédhearcach go réamhghníomhach maidir le pleananna oibríochtúla agus leis an anailís ar chearta bunúsacha ar a mbunaíonn a Stiúrthóir Feidhmiúcháin cinntí maidir le hoibríochtaí a sheoladh, a chur ar fionraí nó a fhoirceannadh. Molann sí go n-eiseoidh Frontex teoracha sonracha do 'fhoirne scagtha' a dhéanann agallaimh ar dhídeanaithe. Spreagann an tOmbudsman Frontex freisin chun feabhas a chur ar mhonatóireacht ar fhilltí éigeantacha inar foireann Frontex iad na daoine

a dhéanann fillithe a thionlacan agus chun tuairisciú níos fearr ar oibríochtaí monatóireachta a ráthú.

Cúlra

1. Le Rialachán 2019/1896 [1] ('Rialachán Frontex'), leathnaíodh sainordú na Gníomhaireachta Eorpaí um an nGarda Teorann agus Cósta (Frontex).

2. **Áirítear i Rialachán** Frontex foráil lena mbunaítear seirbhís aonfhoirmeach forfheidhmithe dlí faoi fhreagracht Frontex (an 'bunchór') [2], ar féidir í a imscaradh chuig teorainneacha seachtracha an Aontais. Déanann an buanchór cúraimí a bhaineann le bainistiú teorainneacha, bainistiú imirce, mear-idirghabhálacha teorann agus oibríochtaí um fhilleadh, agus tá cumhachtaí feidhmiúcháin áirithe aige [3] chun an obair sin a dhéanamh.

3. Chomh maith leis sin, eagraíonn agus comhordaíonn Frontex oibríochtaí ag teorainneacha seachtracha an Aontais ina nglacann Frontex agus údaráis náisiúnta páirt trí threalamh teicniúil, gardaí teorann nó an dá cheann acu a imscaradh ('oibríochtaí comhpháirteacha').

4. Tá mionsonraí na n-oibríochtaí sin leagtha amach roimh ré i 'gpleananna oibríochtúla'. [4] Áirítear sna pleananna sin cur síos ar chúraimí agus ar fhreagrachtaí na rannpháirtithe uile, lena n-áirítear maidir le hurraim do chearta bunúsacha. Tá 'lámhleabhair do na pleananna oibríochtúla' ag gabháil leo, ina bhfuil treoirlínte agus faisnéis bhreise faoi ghníomhaíochtaí oibríochtúla, seirbhísí agus táirgí, ardáin tuairiscithe agus nithe eile. Ní fhoilsíonn Frontex na pleananna oibríochta ná na lámhleabhair.

5. **Deimhnítear le Rialachán** Frontex freisin ról Frontex maidir le fillleadh éigeantach uile an Aontais a chomhordú agus tugtar cumhacht d'fhoireann Frontex gníomhú mar 'oifigigh choimhdeacha' agus mar 'mhonatóirí ar chearta bunúsacha' le linn fillteacha éigeantacha. Tá Frontex freagrach freisin as fillleadh deonach.

6. Déanann Rialachán Frontex cothromaíocht idir an ról leathnaithe sin **agus oibleagáidí breise trédhearcachta agus coimircí breise maidir le cearta bunúsacha**. Dá chuid gníomhaíochtaí go léir, ní mór do Frontex ardchaighdeán trédhearcachta a chur i bhfeidhm, lena gceadófar grinnscrúdú poiblí, agus urraim iomlán do chearta bunúsacha a áirithiú. [5]

7. **Áirítear i Rialachán** Frontex roinnt coimircí maidir le cearta bunúsacha: straitéis agus plean gníomhaíochta um Chearta Bunúsacha [6]; nós imeachta maidir le Tuairisciú ar Theagmhais Thromchúiseacha [7]; sásra láidirthe Gearán [8]; agus sásra maoirseachta maidir le húsáid fornirt [9].

8. **Tá sé d'oibleagáid ar Stiúrthóir Feidhmiúcháin** Frontex maoiniú aon ghníomhaíochta de chuid Frontex a chur ar fionraí, a fhoirceannadh nó a tharraingt siar má mheasann siad go bhfuil baol ann go sárófar cearta bunúsacha nó oibleagáidí cosanta idirnáisiúnta de chineál

tromchúiseach nó gur dócha go leanfaidh siad ar aghaidh. [10] Féadfaidh an Stiúrthóir Feidhmiúcháin cinneadh a dhéanamh freisin gan [11] ghníomhaíocht a sheoladh i gcás ina measann sé go bhféadfadh cúiseanna tromchúiseacha a bheith ann an ghníomhaíocht a chur ar fionraí nó a fhoirceannadh, tar éis í a bheith seolta, mar gheall ar sháruithe ar chearta bunúsacha nó ar oibleagáidí cosanta idirnáisiúnta de chineál tromchúiseach.

9. Ba cheart na cinntí sin a bheith bunaithe ar fhorais a bhfuil údar cuí leo [12] agus ní fhéadfar iad a dhéanamh ach amháin tar éis dul i gcomhairle le hOifigeach um Chearta Bunúsacha Frontex. D'fhorbair an tOifigeach um Chearta Bunúsacha an 'Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha'. Tríd an nós imeachta seo, cuireann an FRO comhairle ar fáil don Stiúrthóir Feidhmiúcháin sula ndéanann sé cinntí maidir le gníomhaíocht nua nó cinntí nua a sheoladh chun gníomhaíocht leanúnach a chur ar fionraí, a tharraingt siar nó a fhoirceannadh.

10. Ba cheart faireachán a dhéanamh ar gach oibríocht um fhilleadh arna heagrú nó arna comhordú ag Frontex ar bhonn critéar oibiachtúil agus trédhearcach [13] .

11. I measc na n-oibríochtaí um fhilleadh tá tionlacaithe, a dhéanann an filleadh, agus a dhéanann faireachán, a dhéanann faireachán ar chomhlíonadh na gceart bunúsach . *Maidir le filleadh arna eagrú ag na Ballstáit* , is comhaltaí den chomhlacht náisiúnta a dhéanann an oibríocht um fhilleadh iad na tionlacaithe, ach is comhaltaí de chomhlacht náisiúnta eile nó d'eagraíocht eile iad na monatóirí. *Déanann comhlachtaí faireacháin náisiúnta faireachán ar fhilleadh a eagraíonn agus a chomhordaíonn Frontex* [14] , i gcomhréir leis an Treoir um Fhilleadh [15] . Bhunaigh Frontex díorma de lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach [16] , a thagann ó chomhlachtaí náisiúnta ach lena n-áirítear lucht faireacháin ar chearta bunúsacha Frontex (cúigear faoi láthair) [17] . De réir Rialachán Frontex, maidir le fillteacha arna gcomhordú/arna n-eagrú ag Frontex, d'fhéadfadh na tionlacaithe agus na monatóirí araon a bheith ina mbaill d'fhoireann Frontex. Luaitear i Rialachán Frontex gur cheart do gach monatóir, lena n-áirítear 'monatóirí ar chearta bunúsacha' Frontex, tuairisciú ar ghníomhaíochtaí den sórt sin.

12. I gcás ina dtrasnaíonn daoine aonair teorainn sheachtrach AE nó ina bhféachann siad le teorainn sheachtrach AE a thrasnú go neamhrialta, féadfaidh siad dul faoi nósanna imeachta 'scagtha', sula ndéanfar aon iarratas ar thearmann, go háirithe i gcás nach bhfuil doiciméadú déanta orthu. Féadfaidh foireann Frontex cabhrú leis na Ballstáit nósanna imeachta aitheantais a ghlacadh trí scagadh náisiúntachta, faisnéisiú [18] , clárú agus méarlorgaireacht. Cuireann foireann Frontex saineolas ar fáil freisin maidir le bunús agus fírinneacht na ndoiciméad a chuireann imircigh isteach. Féadfar agallaimh scagtha a dhéanamh i láthair saineolaí a bhfuil cur amach aige ar riachtanais chultúrtha an agalláí (saineolaí cultúrtha [19]), ach ní hamhlaidh atá i gcónaí.

An fhiosrúchán

13. Le linn an fhiosrúcháin seo, rinne an tOmbudsman measúnú ar an gcaoi a gcomhlíonann Frontex a oibleagáidí trédhearcachta agus ar an gcaoi a gcuireann sé coimircí áirithe um chearta bunúsacha chun feidhme faoi Rialachán Frontex.

14. I gcomhthéacs an fhiosrúcháin seo, d'iarr an tOmbudsman ar Frontex freagra a thabhairt ar

shraith ceisteanna a bhaineann le gnéithe éagsúla dá chuid oibre, [21] lena n-áirítear:

- trédhearcacht pleananna oibríochtúla agus lámhleabhar le haghaidh oibríochtaí comhpháirteacha,
- ábhair imní maidir le cearta bunúsacha agus ról an Stiúrthóra Feidhmiúcháin,
- faireachán a dhéanamh ar an bhfillleadh agus ar na forálacha maidir le daoine leochaileacha, agus
- na treoracha do 'fhoirne tacaíochta don bhainistiú imirce' chun cosaint na gceart bunúsach a áirithiú, go háirithe agus scagadh á dhéanamh ar imircigh.

Chuir an tOmbudsman freagra Frontex ar aghaidh chuig eagraíochtaí na sochaí sibhialta atá gníomhach i réimse an tearmainn agus na himirce chun a dtuairimí a fháil. Foilsíodh a bhfreagraí ar shuíomh gréasáin an Ombudsman. [22] Rinne an tOmbudsman iniúchadh freisin ar dhoiciméid ábhartha a bhí i seilbh Frontex. [23]

Tá cuntas mionsonraithe ar an bhfiosrúchán in Iarscríbhinn 1 a ghabhann leis an gCinneadh seo, lena n-áirítear ceisteanna ón Ombudsman, freagraí Frontex, barúlacha ó eagraíochtaí sochaí sibhialta agus measúnú mionsonraithe an Ombudsman.

Forbheathnú ar mheasúnú an Ombudsman

Pleananna oibríochtúla agus lámhleabhair a fhoilsiú le haghaidh comhoibríochtaí

15. Ní féidir leis na sásraí cuntasachta is infheidhme maidir le comhoibríochtaí Frontex a bheith éifeachtach ach amháin má sholáthraíonn Frontex trédhearcacht leordhóthanach chun grinnscrúdú neamhspleách a chumasú. Bíonn níos mó ná rannpháirtí amháin i gceist leis na hoibríochtaí comhpháirteacha a bhfuil oibleagáidí éagsúla orthu agus a d'fhéadfadh a bheith i gceist le dlínsí éagsúla. I gcás ina dtarlaíonn sáruithe, fágann cineál na n-oibríochtaí sin gur deacair a chinneadh cé a bhí freagrach sa deireadh thiar.

16. Ar bhonn fhreagra Frontex [24], tá an tOmbudsman den tuairim go bhféadfadh foilsiú achoimrí cruinne, mionsonraithe, tráthúla agus cuimsitheacha ar phleananna oibríochtúla na n-oibríochtaí roimhe seo agus na n-oibríochtaí reatha na ceanglais trédhearcachta a chomhlíonadh, grinnscrúdú agus cuntasacht a éascú agus, i ndeireadh na dála, dlisteanacht níos fearr a chur ar fáil d'oibríochtaí. Níor cheart faisnéis atá ábhartha don mheasúnú ar chomhlíonadh na gceart bunúsach a eisiáimh ó achoimrí den sórt sin ach amháin más rud é go ndéanadh a foilsiú dochar do chúraimí Frontex, agus go háirithe do chuspóir oibríochta ar leith.

17. Ar an gcaoi chéanna, d'fhéadfadh Frontex forléargas a fhoilsiú ar fhreagrachtaí do chatagóirí éagsúla rannpháirtithe sna hoibríochtaí [25], a áirítear sna lámhleabhair do na pleananna oibríochtúla [26].

Ábhair imní maidir le cearta bunúsacha agus leigheasanna ar sháruithe ar chearta bunúsacha a shainaithint

18. Measann an tOmbudsman gur uirlis choisctheach iomchuí é an Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha, go háirithe má thugann an Stiúrthóir Feidhmiúcháin aird chuí air i gcinntí maidir le maoiniú do ghníomhaíochtaí Frontex a bhfuil baint ag chearta bunúsacha leo a chur ar fionraí, a fhoirceannadh nó a tharraingt siar [27] . Leagtar amach ann amlíne le haghaidh thuairimí an Oifigigh um Chearta Bunúsacha agus bunaítear leis critéir shoiléire chun go n-eiseoidh an FRO tuairim dhiúltach. [28] Soláthraíonn sé treoirínte oibríochtúla maidir le conas measúnú a dhéanamh ar rioscaí maidir le chearta bunúsacha trí úsáid a bhaint as na seicliostaí. Áirítear leis an bhfaisnéis a chuireann an FRO san áireamh tuarascálacha eagraíochtaí na sochaí sibhialta. Ní luaitear sa Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha, áfach, gur cheart go gcuirfí san áireamh i measúnú an FRO tuarascálacha ó chomhlachtaí náisiúnta um chearta an duine, amhail ombudsmain [29] . Ba cheart é sin a leigheas.

Faireachán ar an bhfilleadh agus na forálacha maidir le daoine leochaileacha

19. Tá an tOmbudsman den tuairim gur cheart do lucht faireacháin a dhéanann faireachán ní hamháin ar thionlacaithe ó Bhallstát ar leith ach freisin ar thionlacaithe Frontex teacht ó chomhlacht neamhspleách. D'fhéadfadh Frontex na Ballstáit a spreagadh tríd an mBord Bainistíochta chun comhlachtaí neamhspleácha faireacháin atá ann cheana a ainmniú mar lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach, agus a gcumhachtaí faireacháin a mhéadú a mhéid is féidir. [30]

20. Ina theannta sin, chun neamhspleáchas lucht faireacháin ar chearta bunúsacha Frontex a dhéanann faireachán ar fhilleadh a áirithiú, ba cheart do Frontex a áirithiú nach dtugann foireann eile de chuid Frontex teoracha dóibh. Ba cheart an tsaoirse a bheith acu a gcuid barúlacha a chur isteach gan bhac ag gach céim den oibríocht um fhilleadh. Ba cheart é sin a shonrú sna pleananna oibríochtúla.

21. Tugann an tOmbudsman le fios, nuair a ghníomhaíonn ombudsmain mar mhonatóirí, go n-áiríonn siad torthaí ábhartha ina dtuarascálacha bliantúla, a chuirtear faoi bhráid na bparlaimintí náisiúnta. Féadfaidh siad tuarascálacha a fhoilsiú freisin faoi thuairisceán sonrach, i leagan gan ainm. D'fhéadfadh Frontex breithniú a dhéanamh ar an gcleachtas céanna a ghlacadh maidir leis na hoibríochtaí ina gcuireann na monatóirí (monatóirí náisiúnta ón díorma agus lucht faireacháin ar chearta bunúsacha ag gníomhú dóibh mar lucht faireacháin ar fhilleadh) a dtuarascálacha faoi bhráid an Oifigigh um Chearta Bunúsacha agus faoi bhráid an Oifigigh um Chearta Bunúsacha.

Teoracha maidir le ‘foirne tacaíochta don bhainistiú imirce’ chun cosaint ceart bunúsach a áirithiú, go háirithe agus scagadh á dhéanamh ar imircigh

22. Ba cheart an próiseas scagtha a bheith fada go leor chun a áirithiú gur féidir faisnéis

thábhachtach a shainithint, ní hamháin faoi chéannacht daoine aonair ach faoi leochaileachtaí a d'fhéadfadh a bheith ann freisin. I bhfianaise íogaireacht na gcásanna sin, ní mór dóthain ama a thabhairt d'imircigh agus d'fhéadfadh sé go dteastódh cabhair shíceolaíoch uathu chun go mbeidh siad in ann cumarsáid chuí a dhéanamh le linn na nósanna imeachta sin. [31]

D'fhéadfadh na treoirlínte maidir le gníomhaíochtaí scagtha, atá san áireamh sna lámhleabhair sna pleananna oibríochtúla, a bheith níos follasaí ina leith sin. D'fhéadfadh siad a bheith níos mionsonraithe freisin maidir leis na riachtanais shonracha atá le cur san áireamh agus mionaóisigh á gclárú. [32]

23. Luaitear sna treoirlínte gur cheart d'fhoireann Frontex, le linn an scagtha, faisnéis bhunúsach a chur ar fáil d'imircigh maidir le cosaint idirnáisiúnta. Chuige sin, measann an tOmbudsman go mbeadh sé úsáideach bileoga, bróisiúir agus faisnéis eile maidir le cearta agus oibleagáidí iarrthóirí tearmainn a chur ar fáil ag ionaid scagthástála, san oiread teangacha agus is féidir. D'fhéadfaí an méid sin a shonrú sna treoirlínte agus d'fhéadfaí a shonrú iontu gur cheart d'fhoireann Frontex iarraidh ar údarais náisiúnta an méid sin a áirithiú. [33]

Conclúid

Sainithníodh san fhiosrúchán réimsí ina bhféadfadh Frontex feabhsuithe a dhéanamh.

Moltaí maidir le feabhsúchán

I. Ba cheart do Frontex cur chuige níos réamhghníomhaí a áirithiú maidir le trédhearcacht, lena n-áirítear doiciméid a fhoilsiú a bhfuil gá leo chun ról agus freagrachtaí faoi seach na ngníomhaithe a bhfuil baint acu lena chuid oibríochtaí a thuiscint. Áirítear leis sin achoimrí ar phleananna oibríochtúla agus achoimrí ar chodanna de na lámhleabhair a ghabhann leis na pleananna oibríochtúla.

II. Agus an 'Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha' á chur i gcrích, ba cheart don Oifigeach um Chearta Bunúsacha na tuarascálacha ábhartha ó chomhlachtaí náisiúnta um chearta an duine, amhail ombudsmain, a chur san áireamh. Ba cheart do Frontex achoimre ar an Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha a fhoilsiú ar a shuíomh gréasáin agus, a luaithe a ghlacfar é, ar a rialacha maidir leis an gcaoi a ndéanann an Stiúrthóir Feidhmiúcháin cinntí an maoiniú do ghníomhaíochtaí Frontex a bhfuil ábhair imní maidir le cearta bunúsacha ina leith a chur ar fionraí, a fhoirceannadh nó a tharraingt siar. Ba cheart do Frontex freisin freagra an Stiúrthóra Feidhmiúcháin a fhoilsiú ar gach tuairim dhiúltach ón Oifigeach um Chearta Bunúsacha maidir le gníomhaíocht atá beartaithe. Ba cheart go n-áireofaí i dtuarascáil bhliantúil an Oifigigh faisnéis maidir leis an obair leantach ar bhearta maolaitheacha a mhol an FRO maidir le hoibríochtaí roimhe seo.

III. Ba cheart do Frontex a chur in iúl go soiléir, trí oiliúint agus trí mhodhanna eile atá ar fáil, gur cheart do lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach óna díorma aon teagmhas a fheiceann siad a thuairisciú, is cuma an mbaineann sé leis na hoifigigh ón mBallstát a bhfuil sé de chúram

orthu faireachán a dhéanamh orthu, nó i mBallstát eile nó in Frontex. Ba cheart do Frontex comhaontú na mBallstát a lorg chun é sin a chur chun feidhme. Ba cheart oiliúint a chur ar 'lucht faireacháin ar chearta bunúsacha' Frontex a ghníomhaíonn mar lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach maidir le conas an leibhéal is airde oibiachtúlachta a chur i bhfeidhm. Níor cheart go mbeidís freagrach as tuairisciú a dhéanamh ar iompar tionlacaithe Frontex, áit a bhféadfadh baol a bheith ann go mbeadh easpa oibiachtúlachta ann. Ba cheart do Frontex leagan anaithnid de na tuarascálacha ar lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach tar éis gach oibríochta um fhilleadh a fhoilsiú ar a shuíomh gréasáin.

IV. Sna treoirlínte le haghaidh 'oifigigh scagtha' ba cheart amlíne an 'phróisis scagtha' a léiriú agus tuilleadh sonraí a sholáthar maidir le conas mionaoisigh a chlárú agus na freagraí ar na ceisteanna a cuireadh le linn an phróisis scagtha a dhoiciméadú. Ba cheart go n-éileodh oifigigh Frontex go mbeadh 'saineolaí cultúrtha' i láthair le linn an scagtha agus go gcuirfeadh an Ballstát óstach faisnéis faoi na nósanna imeachta is infheidhme ar fáil san oiread teangacha agus is féidir.

Emily O'Reilly Ombudsman Eorpach

Strasbourg, 17/01/2022

IARSCRÍBHINNÍ:

Iarscríbhinn 1

Tá cuntas san Iarscríbhinn seo ar fhiosrúchán agus ar thorthaí an Ombudsman. Déantar gach rannóg a struchtúru mar seo a leanas:

- Ceisteanna an Ombudsman ar Frontex
- Freagraí Frontex
- Barúlacha ó eagraíochtaí na sochaí sibhialta
- Anailís an Ombudsman (lena n-áirítear moltaí le haghaidh feabhsúcháin)

Trédhearcacht pleananna oibríochtúla agus lámhleabhar le haghaidh oibríochtaí comhpháirteacha

Ceisteanna an Ombudsman

1. D'fhiafraigh an tOmbudsman an bhféadfadh Frontex pleananna oibríochta agus lámhleabhair le haghaidh comhoibríochtaí a fhoilsiú chun go mbeadh an pobal in ann tuiscint a fháil ar cé atá freagrach as na gnéithe sin de na hoibríochtaí sin.

Freagra ó Frontex

2. **Mhinigh** Frontex go bhfuil cuid ghinearálta agus 'plean gníomhaíochta sonracha' i ngach plean oibríochta.

3. Sa chuid ghinearálta, a bhíonn mar an gcéanna de ghnáth i gcás na n-oibríochtaí uile, déantar cur síos ar fhreagrachtaí maidir le cearta bunúsacha. Áirítear ann teoracha maidir le conas a áirithiú go ndéantar cearta bunúsacha a chosaint. Áirítear leis na pleananna gníomhaíochta sonracha forálacha maidir le gach oibríocht chomhpháirteach.

Dúirt Frontex “ *mar gheall ar chineál na gníomhaíochta, ní féidir inneachar iomlán na bpleananna oibríochtúla le haghaidh comhoibríochtaí leanúnacha a nochtadh*”. Chuir Frontex i gceangal lena chuid sleachta den chuid ghinearálta, dhá chód iompair atá san áireamh mar iarscríbhinní sa chuid ghinearálta [34], agus sampla de 'lámhleabhar don phlean oibríochtúil' (atá san áireamh freisin mar iarscríbhinn sa chuid ghinearálta den phlean). Shonraigh Frontex gur cheart déileáil leis an lámhleabhar mar lámhleabhar rúnda.

Barúlacha ó eagraíochtaí na sochaí sibhialta

4. **Thug Coiste** Meijers le fios nach nochtar pleananna oibríochtúla go páirteach fiú le linn oibríochtaí comhpháirteacha leanúnacha. Maidir le hoibríochtaí críochnaithe, níor fhoilsigh Frontex na pleananna sin riamh ar a thionscnamh féin. Tá cóipeanna de phleananna oibríochtúla nocht aige, áfach, arna iarraidh sin.

Measúnú an Ombudsman

5. Ar na ranna ábhartha de láithreán gréasáin Frontex a bhaineann lena chlár doiciméad agus lena phríomhdhoiciméid [35], níl aon tagairt do phleananna oibríochtúla, do thuarascálacha meastóireachta le haghaidh comhoibríochtaí ná d'achóimrí ar cheachtar acu. Ní fhoilsíonn Frontex ach na cóid iompair [36], atá i gceangal le pleananna oibríochtúla.

6. Leagtar amach i gcodanna áirithe de na pleananna oibríochta ról agus cúraimí beachta na mball foirne uile a bhfuil baint acu le comhoibríochtaí Frontex. [37] Tá na codanna sin rithábachtach chun a mhéid atá baill foirne freagrach as sárúithe féideartha ar chearta bunúsacha a bhunú.

7. Ní féidir leis na sásraí cuntasachta is infheidhme maidir le comhoibríochtaí Frontex a bheith éifeachtach ach amháin má sholáthraíonn Frontex trédhearcacht leordhóthanach chun

grinnschrúdú neamhspleách a chumasú. Bíonn níos mó ná rannpháirtí amháin i gceist leis na hoibríochtaí comhpháirteacha a bhfuil oibleagáidí éagsúla orthu agus a d'fhéadfadh a bheith i gceist le dlínsí éagsúla. I gcás ina dtarlaíonn sáruithe, fágann cineál na n-oibríochtaí sin gur deacair a chinneadh cé a bhí freagrach sa deireadh thiar.

8. Luaitear i Rialachán Frontex [38] nach féidir le Frontex faisnéis oibríochtúil a nochtadh a d'fhéadfadh, dá bpoibleofaí í, baint amach chuspóirí na n-oibríochtaí a chur i mbaol. Luaitear i Rialachán Frontex [39], áfach, gur cheart do Frontex *faisnéis chuimsitheach a fhoilsiú maidir le comhoibríochtaí a bhí ann roimhe seo agus atá ann faoi láthair* .

9. Ar bhonn fhreagra Frontex [40], tá an tOmbudsman den tuairim go bhféadfadh foilsiú *achoimrí* cruinne, mionsonraithe, tráthúla agus cuimsitheacha ar phleananna oibríochtúla na n-oibríochtaí roimhe seo agus na n-oibríochtaí reatha na ceanglais trédhearcachta a chomhlíonadh, grinnschrúdú agus cuntasacht a éascú agus, i ndeireadh na dála, dlisteanacht níos fearr a chur ar fáil d'oibríochtaí. Níor cheart faisnéis atá ábhartha don mheasúnú ar chomhlíonadh na gceart bunúsach a eisiamh ó achoimrí den sórt sin ach amháin más rud é go ndéanadh a foilsiú dochar do chúraimí Frontex, agus go háirithe do chuspóir oibríochta ar leith.

10. Ar an gcaoi chéanna, d'fhéadfadh Frontex forléargas a fhoilsiú ar fhreagrachtaí do chatagóirí éagsúla rannpháirtithe sna hoibríochtaí [41] a áirítear sna lámhleabhair leis na pleananna oibríochtúla [42] .

11. Molann an tOmbudsman gur cheart do **Frontex cur chuige níos réamhghníomhaí a áirithiú maidir le trédhearcacht, lena n-áirítear doiciméid a fhoilsiú a bhfuil gá leo chun ról agus freagrachtaí faoi seach na ngníomhaithe a bhfuil baint acu lena chuid oibríochtaí a thuiscint. Áirítear leis sin achoimrí ar phleananna oibríochtúla agus achoimrí ar chodanna de na lámhleabhair a ghabhann leis na pleananna oibríochtúla.**

Ábhair imní maidir le cearta bunúsacha agus leigheasanna ar sháruithe ar chearta bunúsacha a shainaithint

Ceisteanna an Ombudsman

12. D'fhiafraigh an tOmbudsman de Frontex (i) faoi na nósanna imeachta agus na critéir a úsáideann Frontex chun cásanna a shainaithint ina bhféadfadh sáruithe tromchúiseacha ar chearta bunúsacha nó ar oibleagáidí cosanta idirnáisiúnta a bheith mar thoradh ar ghníomhaíocht, agus (ii) an bhfuil breithiúnais nó tuairimí ó ombudsman/institiúid náisiúnta um chearta an duine ina gcrítéar freisin chun sáruithe a aithint. [43] D'iarr an tOmbudsman freisin cad iad na céimeanna eile atá beartaithe ag Frontex chun cabhrú le sáruithe ar chearta bunúsacha agus/nó ar oibleagáidí cosanta idirnáisiúnta a leigheas, áit a bhfuil cinneadh déanta ag an Stiúrthóir Feidhmiúcháin oibríocht a chur ar fionraí nó a fhoirceannadh.

Freagra ó Frontex

13. Dúirt Frontex gur fhorbair an tOifigeach um Chearta Bunúsacha an ‘Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha’ in 2020. Tá an Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha ceaptha chun deis a thabhairt d’Oifigeach um Chearta Bunúsacha Frontex comhairle a thabhairt don Stiúrthóir Feidhmiúcháin sula ndéanfaidh siad cinntí maidir le gníomhaíocht nua nó cinntí a sheoladh chun gníomhaíocht leanúnach a chur ar fionraí, a tharraingt siar nó a fhoirceannadh. Tá measúnú an FRO bunaithe ar fhaisnéis ó eagraíochtaí idirnáisiúnta, institiúidí an AE [44] , breithiúnais ó chúirteanna náisiúnta agus cinntí nó faisnéis ó institiúidí náisiúnta um chearta an duine. Breithníonn an FRO freisin substaint na ‘tuarascálacha ar theagmhais thromchúiseacha’ [45] agus na gearáin a chuirtear isteach i limistéar oibríochtúil ar leith agus an obair leantach a dhéantar ina leith. Molfaidh an FRO gníomhaíocht a fhoirceannadh, a tharraingt siar nó a chur ar fionraí más de chineál leanúnach nó tromchúiseach iad na sárúithe líomhnaithe ar chearta bunúsacha [46] , lena n-áirítear gníomhartha a bhfuil sé d’oibleagáid ar stáit ina leith (faoi gCoinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine) ionchúisimh choiriúla a thionscnamh.

14. Dúirt Frontex gur fhorbair an tOifigeach um Chearta Bunúsacha ‘Catalóg beart’ chun na rioscaí um chearta bunúsacha a aithníonn siad mar chuid dá measúnú a mhaolú. Áirítear ar na bearta sin oiliúint shaincheaptha maidir le cearta bunúsacha agus feasacht a mhúscailt faoi shaincheisteanna a bhaineann le cearta bunúsacha ag Frontex. Féadfaidh an Stiúrthóir Feidhmiúcháin bearta nach n-áirítear sa Chatalóg a chur i bhfeidhm ach ní mór dó an Bord Bainistíochta a chur ar an eolas faoi bhearta den sórt sin agus údar a thabhairt leo.

15. Ní shonraítear i Rialachán Frontex conas is féidir leis an Stiúrthóir Feidhmiúcháin oibríocht a cuireadh ar fionraí nó a fhoirceannadh a athghníomhachtú. Luaitear [47] , áfach, go bhfuil an Stiúrthóir Feidhmiúcháin i dteideal a mheas, roimh aon ghníomhaíocht oibríochtúil, an bhfuil sárúithe ar chearta bunúsacha nó ar oibleagáidí cosanta idirnáisiúnta ann atá tromchúiseach nó ar dócha go leanfar díobh. Féadfar an gníomhaíocht a thabhairt ar ais má thagann deireadh leis na cúiseanna as ar eascair fionraí nó fhoirceannadh gníomhaíochta de bheith ann. Dá bhrí sin, ní mór do Frontex faireachán agus measúnú leanúnach a dhéanamh ar staid na gceart bunúsach sa Bhallstát nó sa tír nach Ballstát den Aontas í ina dtarlaíonn an gníomhaíocht.

Barúlacha ó eagraíochtaí na sochaí sibhialta

16. Chuir an Chomhairle Eorpach maidir le Dídeanaithe agus Diúracáin (ECRE) ábhair imní in iúl maidir le héifeachtacht an Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha. D’fhonn a bheith éifeachtach chun dul i ngleic le sárúithe ar chearta bunúsacha, ní mór do nós imeachta den sórt sin oibriú go tapa agus go trédhearcach, ach ní léir gurb amhlaidh atá. Ba cheart faisnéis maidir leis na himthosca a d’fhéadfadh an Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha a spreagadh a chur ar fáil go poiblí. Bhí ECRE agus Coiste Meijers den tuairim gur cheart faisnéis agus fianaise ó eagraíochtaí na sochaí sibhialta a chur ar an eolas an ndéantar an nós imeachta a thionscnamh agus an chaoi a gcuirtear chun feidhme é, ós rud

é gur minic a bhíonn an fhaisnéis sin níos tráthúla agus níos iontaofa ná foinsí eile.

17. I gcás nach ngníomhaíonn an Stiúrthóir Feidhmiúcháin agus an Bord Bainistíochta, tar éis mholadh an Oifigigh um Chearta Bunúsacha [48] , ba cheart don Stiúrthóir Feidhmiúcháin freagra a thabhairt don FRO laistigh d'amhlíne shonrach, na cúiseanna ar diúltaíodh do mholadh a mhíniú agus iarraidh ar an Oifigeach um Chearta Bunúsacha malartú tuairimí a dhéanamh maidir leis an ábhar. D'fhéadfadh an FRO Parlaimint na hEorpa a chur ar an eolas mura bhfuil siad sásta leis na cúiseanna.

18. Ba cheart feidhm a bheith ag an Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha maidir le gach cineál gníomhaíochta a dhéanann Frontex, lena n-áirítear gníomhaíochtaí tacaíochta agus tacaíochta ón aer i dtíortha nach bhfuil san Aontas.

Measúnú an Ombudsman

19. Ceanglaítear le Rialachán Frontex [49] go rachaidh an Stiúrthóir Feidhmiúcháin i gcomhairle leis an FRO sula ndéanfaidh sé cinntí maidir le gníomhaíochtaí a chur ar fionraí, a fhoirceannadh nó gan iad a sheoladh. Ní shonraítear ann, áfach, cén ról a chomhlíonann an FRO ina leith sin. Ina theannta sin, ba cheart na cúiseanna le cinntí den sórt sin agus ina gcoinne agus an fhianaise a breithníodh a chur in iúl don phobal.

20. Aithníonn an tOmbudsman an tábhacht a bhaineann le nós imeachta i scríbhinn trína gcuireann an tOifigeach um Chearta Bunúsacha comhairle ar fáil don Stiúrthóir Feidhmiúcháin maidir le rioscaí féideartha do chearta bunúsacha in oibríochtaí Frontex.

21. Measann an tOmbudsman gur uirlis choisctheach iomchuí é an Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha má chuirtear san áireamh go cuí é i rialacha Frontex maidir leis an gcaoi a ndéanann an Stiúrthóir Feidhmiúcháin cinntí an maoiniú do ghníomhaíochtaí Frontex a bhfuil inní faoi chearta bunúsacha ina leith a chur ar fionraí, a fhoirceannadh nó a tharraingt siar [51] . Leagtar amach ann amlíne le haghaidh thuairimí an Oifigigh um Chearta Bunúsacha agus bunaítear leis critéir shoiléire chun go n-eiseoidh an FRO tuairim dhiúltach. [52] Soláthraíonn sé treoirínte oibríochtúla maidir le conas measúnú a dhéanamh ar rioscaí maidir le cearta bunúsacha trí úsáid a bhaint as na seicliostaí. Áirítear leis an bhfaisnéis a chuireann an FRO san áireamh tuarascálacha eagraíochtaí na sochaí sibhialta. Mar sin féin, ní luaitear sa Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha gur cheart go gcuirfí san áireamh i measúnú an FRO tuarascálacha ó chomhlachtaí náisiúnta um chearta an duine amhail ombudsmain [53] . Ba cheart é sin a leigheas.

22. Ina theannta sin, measann an tOmbudsman gur cheart cur síos ar an Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha a fhoilsiú ar roinn an Oifigigh um Chearta Bunúsacha ar shuíomh gréasáin Frontex. Ba cheart a áireamh sa tuairisc sin na critéir ar a mbunaíonn an FRO tuairimí diúltacha, mar a thuairiscítear sa Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha, chomh maith le céimeanna an nós imeachta.

23. Ina theannta sin, i gcás ina gcinneann an Stiúrthóir Feidhmiúcháin oibríocht a sheoladh nó gan í a chur ar fionraí nó a fhoirceannadh d'ainneoin tuairim a fháil ón Oifigeach um Chearta Bunúsacha lena n-aimsítear rioscaí de sháruithe ar chearta bunúsacha de chineál tromchúiseach, ba cheart don Stiúrthóir Feidhmiúcháin freagra a sholáthar agus a fhoilsiú ina míneofar an cinneadh sin. Tugann an tOmbudsman dá haire go dtagraíonn an FRO, i dTuarascáil Bhliantúil 2020, dá tuairim go bhféadfadh rioscaí do chearta bunúsacha de chineál tromchúiseach a bheith mar thoradh ar sheoladh na Mear-Idirghabhálacha Teorann in Evros. [54] Mar sin féin, chuir an ECRE in iúl go bhfuil an oibríocht seo ar siúl.

24. Molann an tOmbudsman, agus an 'Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha' á chur i gcrích aige, **gur cheart don Oifigeach um Chearta Bunúsacha tuarascálacha ábhartha na gcomhlachtaí náisiúnta um chearta an duine, amhail ombudsmain, a chur san áireamh. Ba cheart do Frontex achoimre ar an Nós Imeachta um Dhícheall Cuí um Chearta Bunúsacha agus ar a rialacha maidir leis an gcaoi a ndéanann an Stiúrthóir Feidhmiúcháin cinntí an maoiniú do ghníomhaíochtaí Frontex a bhfuil ábhair imní maidir le cearta bunúsacha ina leith a chur ar fionraí, a fhoirceannadh nó a tharraingt siar. Ba cheart do Frontex freisin freagra an Stiúrthóra Feidhmiúcháin a fhoilsiú ar gach tuairim dhiúltach ón Oifigeach um Chearta Bunúsacha maidir le gníomhaíocht atá beartaithe.**

25. D'fhéadfadh na bearta chun na rioscaí maidir le cearta bunúsacha a mhaolú, a aithnítear mar thoradh ar mheasúnú an Oifigigh um Chearta Bunúsacha, a bheith éagsúil. Áirítear na bearta sin i dtuairimí agus i mbarúlacha éagsúla arna n-eisiúint ag an Oifigeach um Chearta Bunúsacha amhail 'léiriú ar ábhar imní' [55], barúlacha maidir le monatóirí ar chearta bunúsacha a úsáid, ionchur i bpleananna oibríochtúla agus tuarascálacha an Oifigigh um Chearta Bunúsacha chuig an mBord Bainistíochta. Measann an tOmbudsman gur cheart go n-áireofaí i dtuarascáil bhliantúil an Oifigigh faisnéis maidir leis an obair leantach ar bhearta maolaitheacha a mhol an FRO maidir le hoibríochtaí roimhe seo. [56]

Faireachán ar an bhfilleadh agus na forálacha maidir le daoine leochaileacha

Daoine leochaileacha a chosaint agus iad ag fillleadh dá ndeoin féin

Ceisteanna an Ombudsman

26. D'fhiafraigh an tOmbudsman dá ról nua maidir le cúnamh a thabhairt d'fhillithe deonacha sna céimeanna 'tar éis teachta'/'tar éis an fhille' [57] tá rialacha cur chun feidhme ag Frontex, a chuireann daoine leochaileacha san áireamh.

Freagra ó Frontex

27. Mar fhreagra air sin, dúirt Frontex gurb iad na húdaráis náisiúnta sna Ballstáit amháin atá freagrach as a chur in iúl cé atá i dteideal 'tacaíocht ath-lánpháirtithe' a fháil tar éis dóibh

fillleadh, chomh maith leis an bhformáid ba cheart a thabhairt don tacaíocht sin. Tá Frontex ag obair go dlúth leis an FRO chun treoirínte agus uirlisí a fhorbairt a bhaineann go sonrach leis an tacaíocht a chuireann Frontex ar fáil do na Ballstáit maidir le fillleadh deonach.

28. Tá Frontex ag plé leis an Eagraíocht Idirnáisiúnta um Imirce (IOM) conas réimsí féideartha comhair a fhiosrú sna céimeanna réamhfhillte, fillte, iartheachta agus iarfhillte den phróiseas um fhilleadh. Bhunaigh Frontex meitheal thiomnaithe maidir le fillleadh, athligean isteach agus athimeascadh.

Neamhspleáchas lucht faireacháin Frontex in oibríochtaí aisdúichithe faoi stiúir Frontex

Ceisteanna an Ombudsman

29. Agus é á chur san áireamh gur féidir le baill foirne Frontex gníomhú mar ‘oifigigh thábhachtacha’ le linn fillteacha éigeantacha, d’fhiafraigh an tOmbudsman conas a áiritheoidh Frontex faireachán neamhspleách, i gcás ina ndéanfaidh a fhoireann féin faireachán.

Freagra ó Frontex

30. Dúirt Frontex go ndéanann comhlachtaí faireacháin náisiúnta faireachán ar na hoibríochtaí um fhilleadh a eagraíonn sé agus a chomhordaíonn sé, i gcomhréir leis an Treoir um Fhilleadh [58]. Tá díorma monatóirí don fhilleadh éigeantach ó chomhlachtaí den sórt sin curtha ar bun ag Frontex freisin. Cuirfidh Frontex féin leis an díorma ina mbeidh cúig lucht faireacháin ar chearta bunúsacha arna sannadh do fhilleadh ag an Oifigeach um Chearta Bunúsacha. [59] Nuair a imscartar na monatóirí sin ar chearta bunúsacha chuig oibríocht um fhilleadh arna heagrú tar éis iarraidh a fháil ó Bhallstát/Stát Comhlachaithe Schengen [60], *gníomhóidh siad fós mar lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach i gcomhréir le hAirteagal 8(6) de Threoir 2008/115/CE, agus ar an gcaoi sin laistigh de chóras faireacháin an Bhallstáit is infheidhme*.

Barúlacha ó eagraíochtaí na sochaí sibhialta

31. Chuir ECRE imní in iúl maidir le neamhspleáchas an fhaireacháin a dhéanann foireann Frontex ar oibríochtaí um fhilleadh ina nglacann foireann Frontex páirt. Dúirt sí gur cheart daoine eile den lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach a bheith i láthair sa bhreis ar lucht faireacháin ar chearta bunúsacha Frontex. D’fhéadfadh oiliúint cabhrú ach d’fhéadfadh sé go mbeadh gá le tuilleadh monatóirí. Ba cheart go dtiocfadh na monatóirí sin go hidéalach ó chomhlacht neamhspleách, nach bhfuil a sainordú faireacháin teoranta do Bhallstát ar leith ná do Frontex.

32. Dúirt Coiste Meijers, d’fhonn neamhspleáchas lucht faireacháin ar chearta bunúsacha a

áirithiú, nár cheart do bhaill foirne eile Frontex teoracha a thabhairt dóibh agus gur cheart an tsaoirse a thabhairt dóibh a mbarúlacha a chur isteach gan bhac ag gach céim den oibríocht um fhilleadh. Ba cheart é sin a shonrú sna pleananna oibríochtúla. Ba cheart cistiú leordhóthanach a bheith ar fáil freisin do lucht faireacháin ar chearta bunúsacha.

Faireachán a dhéanamh ar fhilleadh náisiúnta agus ar fhilleadh arna chomhordú ag Frontex

Ceisteanna an Ombudsman

33. D'fhiafraigh an tOmbudsman cad is féidir le Frontex a dhéanamh chun feabhas a chur ar an staid reatha, ina bhfuil faireachán i bhfad níos ísle ar fhilleadh náisiúnta ná mar a dhéantar ar fhilleadh arna chomhordú ag Frontex. Maidir le fillleadh arna chomhordú ag Frontex, d'iarr sí freisin ar Frontex míniú a thabhairt ar chéatadán réasúnta íseal na 'tuarascálacha faireacháin' a fuair an FRO sa chéad seimeastar de 2019, agus ar an méid is féidir le Frontex a dhéanamh chun feabhas a chur ar an gcás.

Freagra ó Frontex

34. Thagair Frontex do dhá bheart a spreagann sé na Ballstáit a chur chun feidhme. Ar an gcéad dul síos, spreagann sé na Ballstáit feabhas a chur ar na bealaí cumarsáide idir na húdaráis a fhorfheidhmíonn fillteacha agus na comhlachtaí faireacháin náisiúnta. Ar an dara dul síos, spreagann sé iad chun cumas acmhainní daonna na gcomhlachtaí faireacháin náisiúnta a mhéadú ionas gur féidir leo a bheith rannpháirteach go fisiciúil i líon níos airde oibríochtaí. Toisc gurb é atá i ndíorma monatóirí Frontex den chuid is mó lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach arna n-ainmniú don díorma ó chomhlachtaí faireacháin náisiúnta na mBallstát/Stáit Chomhlachaithe Schengen, bíonn tionchar ag líon teoranta na gcomhlachtaí faireacháin náisiúnta ar chomhdhéanamh an díorma. Méadaíodh cumas an díorma le rannpháirtíocht na gcúig monatóir ar chearta bunúsacha ó Frontex.

35. Dúirt Frontex go n-áirítear le 'pleananna cur chun feidhme' do gach oibríocht um fhilleadh oibleagáid ar lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach tuarascáil a chur faoi bhráid an Stiúrthóra Feidhmiúcháin, an FRO agus údaráis náisiúnta na mBallstát uile a bhfuil baint acu leis an oibríocht ar leith. [61] meabhraíonn Frontex go rialta do na daoine teagmhála náisiúnta atá freagrach as an oibleagáid sin a chur ar ais le linn cruinnithe tréimhsiúla. Chuir Frontex in iúl do na Ballstáit gur féidir na tuarascálacha a chur faoi bhráid Frontex ina dteanga bhunaigh (agus ní gá gur i mBéarla a bheadh siad).

36. Dúirt Frontex go ndéanann an FRO na barúlacha maidir le fillleadh (tuarascálacha leathbhliantúla an Oifigigh um Chearta Bunúsacha) a chomhroinnt go rialta le hinstitiúidí faireacháin na mBallstát eagrúcháin agus na mBallstát rannpháirteach. Spreagann an FRO freisin na Ballstáit/Stáit Chomhlachaithe Schengen a dtuarascálacha náisiúnta a chur faoi

bhráid Frontex. Tá Frontex i mbun clár dá dhoiciméid a fhorbairt atá le foilsiú ar a shuíomh gréasáin. [62] D' eisigh Frontex go leor tuarascálacha monatóra mar fhreagra ar iarratais aonair ar rochtain phoiblí ar dhoiciméid.

Barúlacha ó eagraíochtaí na sochaí sibhialta

37. Mhol ECRE go bhféadfadh Frontex comhaontuithe a dhéanamh chun tuarascálacha nó achoimrí a fháil ó gach comhlacht a ghlacann páirt i gcleachtadh faireacháin. Ba cheart do Frontex a áirithiú freisin go gcuireann oiliúint do lucht faireacháin in iúl gur cheart do Frontex tuarascálacha a fháil. Mhol Coiste Meijers gur cheart do Frontex breithniú a dhéanamh ar spriocdhátaí soiléire a leagan síos chun na tuarascálacha a chur isteach agus gur cheart go mbeadh iarmhairtí ann i gcás neamhchomhlíonta. I gcás inar gá, ba cheart do Frontex an Bord Bainistíochta agus an Coimisiún a chur ar an eolas faoi mhainneachtain tuarascáil a thíolacadh.

Measúnú an Ombudsman

38. Fáiltíonn an tOmbudsman roimh rannpháirtíocht an Oifigigh i ndréachtú threoirlínte Frontex maidir le fillleadh deonach. Is minic gur ar bhonn ainmniúcháin [63] a dhéantar fillleadh deonach, agus d'fhéadfadh na hoibríochtaí a bheith íogair. Dá bhrí sin, tá treoir na saineolaithe maidir le conas comhlíonadh chearta an duine a áirithiú agus, go háirithe, urraim do dhínit na bhfillithe bunriachtanach.

39. I bhfillleadh éigeantach arna eagrú ag na Ballstáit, is comhaltaí den chomhlacht náisiúnta iad *tionlacaithe* a bhfuil sainordú acu an oibríocht um fhilleadh éigeantach a dhéanamh. Tá monatóirí ina gcomhaltaí de chomhlacht náisiúnta eile nó d'eagraíocht eile a bhfuil sainordú acu breathnóireacht a dhéanamh agus tuairisciú i dtaobh an gcomhlíonann an oibríocht um fhilleadh go hiomlán an Chairt um Chearta Bunúsacha agus oibleagáidí eile a bhaineann go sonrach leis na hoibríochtaí sin [64]. Déanann monatóirí maoirseacht ar iompar tionlacaithe, amhail úsáid fornirt agus modhanna srianta. [65] Tá sé ríthábhachtach, dá bhrí sin, go bhfuil leibhéal leordhóthanach neamhspleáchais idir na tionlacaithe agus na monatóirí. [66]

40. De réir Rialachán Frontex, maidir le **fillteacha arna gcomhordú/arna n-eagrú ag Frontex**, d'fhéadfadh na tionlacaithe [67] agus na monatóirí araon a bheith ina mbaill d'fhoireann Frontex.

41. Tugann an tOmbudsman dá aire gur cheart do lucht faireacháin ar chearta bunúsacha a ghníomhaíonn mar lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach [68] fanacht faoi mhaoirseacht an Oifigigh um Chearta Bunúsacha, agus gur cheart dóibh — i bprionsabal — a bheith neamhspleách agus a ndualgais á gcomhlíonadh acu [69]. Rinne Bord Bainistíochta Frontex foráil maidir le coimircí neamhspleáchas an Oifigigh. [70]

42. Mar sin féin, tá lucht faireacháin ar chearta bunúsacha mar chuid de chóras *inmheánach* formhaoirseachta Frontex ar chearta bunúsacha. [71] I ngníomhaíochtaí oibríochtúla eile de

chuid Frontex, comhoibríonn siad agus déanann siad idirchaidreamh le hoifigeach comhordúcháin Frontex maidir le comhoibríochtaí agus cuireann siad comhairle agus cúnamh ar fáil dóibh. [72]

43. Dá bhrí sin, d'fhéadfadh sé a bheith deacair an tuiscint a sheachaint nach bhfuil faireachán ar fhilleadh iomlán neamhspleách nuair a dhéanann lucht faireacháin ar chearta bunúsacha Frontex maoirseacht ar iompar tionlacaithe Frontex. [73]

44. Thug Frontex le fios ina fhreagra [74] go ndéanfaidh an lucht faireacháin ar chearta bunúsacha a ghníomhaíonn mar lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach faireachán ar chomhlíonadh na dtionlacaithe náisiúnta. Ní luaitear i Rialachán Frontex, nuair a bhíonn lucht faireacháin ar chearta bunúsacha ag déanamh faireacháin ar fhilleadh éigeantach, nach mór dóibh maoirseacht a dhéanamh ar iompar tionlacaithe Frontex. Mar sin féin, is gá aghaidh a thabhairt ar an gceist maidir le cé a dhéanfaidh faireachán ar thionlacaithe Frontex le linn oibríochtaí um fhilleadh éigeantach.

45. Maidir le comhoibríochtaí um fhilleadh d'aer, ina bhfuil fillithe de thionscnamh Ballstát éagsúil agus tionlacaithe comhfhreagracha agus monatóirí ó Bhallstáit éagsúla, tá aird tarraingthe ag an Ombudsman cheana féin ar an bhféidearthacht go ndéanfaidh *lucht* faireacháin faireachán ní hamháin ar iompar na *dtionlacaithe* ó thír an lucht faireacháin ach freisin ar iompar na dtíortha atá mar chuid den oibríocht. [75] Chuir Frontex an moladh sin san áireamh ina chód iompair maidir le fillleadh. [76]

46. Tá an tOmbudsman den tuairim gur cheart do lucht faireacháin a dhéanann faireachán ní hamháin ar thionlacaithe ó Bhallstát ar leith ach freisin ar thionlacaithe Frontex teacht ó chomhlacht neamhspleách. D'fhéadfadh Frontex na Ballstáit a spreagadh tríd an mBord Bainistíochta chun comhlachtaí neamhspleácha faireacháin atá ann cheana a ainmniú mar lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach, agus a gcumhachtaí faireacháin a mhéadú a mhéid is féidir. [77]

47. Ina theannta sin, chun neamhspleáchas lucht faireacháin ar chearta bunúsacha Frontex a áirithiú, ba cheart do Frontex a áirithiú nach dtugann foireann eile de chuid Frontex treoracha dóibh. Ba cheart an tsaoirse a bheith acu a gcuid barúlacha a chur isteach gan bhac ag gach céim den oibríocht um fhilleadh. Ba cheart é sin a shonrú sna pleananna oibríochtúla.

48. Tugann an tOmbudsman le fios, nuair a ghníomhaíonn ombudsmain mar mhonatóirí, go n-áiríonn siad torthaí ábhartha ina dtuarascálacha bliantúla, a chuirtear faoi bhráid na bparlaimintí náisiúnta. Féadfaidh siad tuarascálacha a fhoilsiú freisin faoi thuairisceán sonrach, i leagan gan ainm. D'fhéadfadh Frontex breithniú a dhéanamh ar an gcleachtas céanna a ghlacadh maidir leis na hoibríochtaí ina gcuireann na monatóirí (monatóirí náisiúnta ón díorma agus lucht faireacháin ar chearta bunúsacha ag gníomhú dóibh mar lucht faireacháin ar fhilleadh) a dtuarascálacha faoi bhráid an Oifigigh um Chearta Bunúsacha agus faoi bhráid an Oifigigh um Chearta Bunúsacha.

49. Molann an tOmbudsman gur cheart do **Frontex a chur in iúl go soiléir, trí oiliúint agus**

trí mhodhanna eile atá ar fáil, gur cheart do lucht faireacháin ar fhilleadh éigeantach óna díorma aon teagmhas a fheiceann siad a thuairisciú, is cuma cé acu an mbaineann sé le hoifigigh ón mBallstát a bhfuil sé de chúram orthu faireachán a dhéanamh orthu, nó Ballstát eile nó Frontex. Ba cheart do Frontex comhaontú na mBallstát a lorg chun é sin a chur chun feidhme. Ba cheart oiliúint a chur ar lucht faireacháin ar chearta bunúsacha Frontex a ghníomhaíonn mar lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach maidir le conas an leibhéal is airde oibiachtúlachta a chur i bhfeidhm. Níor cheart iad a chur freagrach as tuairisciú a dhéanamh ar iompar tionlacaithe Frontex, áit a bhféadfadh ceisteanna a bheith ann maidir le heaspa oibiachtúlachta. Ba cheart do Frontex leagan anaithnid de na tuarascálacha ar lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach tar éis gach oibríochta um fhilleadh a fhoilsiú ar a shuíomh gréasáin.

Treoracha d'fhoirne tacaíochta don bhainistiú imirce chun cosaint ceart bunúsach a áirithiú, go háirithe agus scagadh á dhéanamh ar imircigh

Ceisteanna an Ombudsman

50. D'fhiafraigh an tOmbudsman an gcuireann Frontex treoracha sonracha ar fáil dá fhoirne tacaíochta imirce maidir le conas cosaint ceart bunúsach a áirithiú i gcomhthéacs a gcuid 'gníomhaíochtaí scagtha' ag na teorainneacha.

Freagra ó Frontex

51. Thagair Frontex d'oiliúint a rinne an FRO ag teophointí sa Ghréig agus san Iodáil, d'oifigigh faireachais teorann muirí (in oibríochtaí teorainneacha farraige) agus do bhaill de bhuanchór Frontex araon.

52. Áirítear sna pleananna oibríochtúla treoracha ginearálta maidir le conas cearta bunúsacha a chosaint i ngníomhaíochtaí oibríochtúla, agus áirítear coimircí praiticiúla maidir le cearta bunúsacha sa Phlean Gníomhaíochta do Straitéis Frontex um Chearta Bunúsacha. Baineann siad sin le gach ball de na foirne (foireann náisiúnta agus foireann Frontex).

53. Eisíonn Frontex treoirínte sonracha maidir leis na gníomhaíochtaí scagtha sna lámhleabhair do na pleananna oibríochtúla. [78] Mar a luadh thuas, roinn Frontex leagan den lámhleabhar leis an Ombudsman ach rinne sé é a aicmiú mar rún.

54. Mura ndéantar doiciméadú ar dhuine a thrasnaíonn teorainn sheachtrach de chuid an Aontais nó a dhéanann iarracht an teorainn sin a thrasnú go neamhrialta, tá sé d'aidhm ag an agallamh scagtha a náisiúntacht a bhunú. Ba cheart sonraí a chlárú leis an scagadh freisin maidir le teacht an duine agus maidir lena fhilleadh ar a thír thionscnaimh, i gcás inarb infheidhme. Déantar an t-agallamh scagtha a dhéanann baill de Bhuanchór Frontex arna

imscaradh (oifigigh faisnéisithe agus gardaí teorann) tar éis iarraidh a fháil ón mBallstát atá ina óstach ar an oibríocht. Tá dhá leibhéal scagtha ann: náisiúntacht bhunúsach (chun náisiúntacht na ndaoine a bheidh faoi réir an agallaimh a shuíomh, arna stiúradh ag na gardaí teorann imscartha); agus dul chun cinn a dhéanamh (chun an náisiúntacht a shainaithint, chomh maith le faisnéis a bhailiú maidir le patrúin imirce agus próifílí imirce, i gcomhréir le cearta bunúsacha). Is oifigigh faisnéisithe a dhéanann na hagallaimh ardleibhéil.

55. Nuair a bhíonn oifigigh faisnéisithe nó oifigigh gharda teorann á gceapadh mar agallóirí, cuireann Frontex aois agus gnéas an duine a cuireadh faoi agallamh san áireamh. Gníomhaíonn siad i ndlúthchomhar leis na hoifigigh ón mBallstát atá ina óstach ar an oibríocht. D'fhéadfadh sé go ndéanfaí an t-agallamh i láthair saineolaí a bhfuil cur amach aige ar riachtanais chultúrtha an agallaí (saineolaí cultúrtha [79]), ach ní hamhlaidh atá i gcónaí. Sa chás gur féidir leis an agallaí teanga na n-agallóirí a thuiscint, ní gá d'ateangaire a bheith i láthair le linn na scagthástála.

56. Cuimsíonn an scagadh cur i bhfeidhm teicnící agus modhanna arb é is aidhm dóibh faisnéis chruinn faoi na daoine aonair a nochtadh. Is éard atá i gceist leis sin ceisteanna a ullmhú, chomh maith le heolas ar conas aghaidh a thabhairt ar na daoine aonair, conas agallaimh a thabhairt i gcrích agus conas measúnú a dhéanamh ar na freagraí chun bheith in ann neamhréireachtaí a shainaithint.

Barúlacha ó eagraíochtaí na sochaí sibhialta

57. Chuir Médecins sans Frontières in iúl go raibh imní air faoi choinníollacha na ngníomhaíochtaí scagtha, faoin easpa faisnéise a tugadh d'iarrthóirí tearmainn faoina gcearta agus faoin easpa airde a tugadh ar a áirithiú go ndéantar daoine leochaileacha a chur faoi bhráid na seirbhísí agus na n-eagraíochtaí iomchuí.

Measúnú an Ombudsman

58. Ag teorainneacha seachtracha an Aontais, féadfaidh foireann Frontex cabhrú leis na Ballstáit i nósanna imeachta aitheantais trí scagadh náisiúntachta, faisnéisiú [80] , clárú agus méarlorgaireacht. Tagann sé sin roimh iarratais ar thearmann. Cuireann foireann Frontex saineolas ar fáil freisin maidir le bunús agus fírinneacht na ndoiciméad a chuireann imircigh isteach. Áirítear treoirlínte do na gníomhaíochtaí sin go léir sna lámhleabhair a ghabhann leis na pleananna oibríochta.

59. Cé go léirítear sna treoirlínte cé chomh fada ba cheart gníomhaíochtaí faisnéisithe a dhéanamh, ní hamhlaidh atá i gcás gníomhaíochtaí scagtha. Ba cheart an próiseas scagtha a bheith fada go leor chun a áirithiú gur féidir faisnéis thábhachtach a shainaithint, ní hamháin faoi chéannacht daoine aonair ach faoi leochaileachtaí a d'fhéadfadh a bheith ann freisin. I bhfianaise íogaireacht na gcásanna sin, ní mór dóthain ama a thabhairt d'imircigh agus d'fhéadfadh sé go dteastódh cabhair shíceolaíoch uathu chun go mbeidh siad in ann cumarsáid

chuí a dhéanamh le linn na nósanna imeachta sin. [81] D'fhéadfadh na treoirlínte a bheith níos follasaí ina leith sin. D'fhéadfadh siad a bheith níos mionsonraithe freisin maidir leis na riachtanais shonracha atá le cur san áireamh agus mionaoisigh á gclárú. [82]

60. Luaitear sna treoirlínte gur cheart d'fhoireann Frontex, le linn an scagtha, faisnéis bhunúsach a chur ar fáil d'imircigh maidir le cosaint idirnáisiúnta. Chuige sin, measann an tOmbudsman go mbeadh sé úsáideach bileoga, bróisiúir agus faisnéis eile maidir le cearta agus oibleagáidí iarrthóirí tearmainn a chur ar fáil ag ionaid scagthástála, san oiread teangacha agus is féidir. D'fhéadfaí an méid sin a shonrú sna treoirlínte agus d'fhéadfaí a shonrú iontu gur cheart d'fhoireann Frontex iarraidh ar údaráis náisiúnta an méid sin a áirithiú. [83]

61. Níl aon cheanglas ann go n-áireofaí sa scagadh saineolaí a bhfuil cur amach aige ar riachtanais chultúrtha an agalláí. Mar sin féin, i bhfianaise na ndálaí deacra a bhíonn ag daoine aonair atá faoi réir scagthástála, [84] measann an tOmbudsman go bhféadfadh 'saineolaí cultúrtha' a bheith i láthair le linn an scagtha, i measc nithe eile chun a chinntiú go dtuigeann na daoine aonair go hiomlán an nós imeachta agus an tábhacht a bhaineann leis.

62. Tá tuairisc uileghabhálach ar conas freagraí ar cheisteanna le linn an phróisis scagtha a dhoiciméadú riachtanach chun cruinneas aon phróisis sásaimh ina dhiaidh sin a áirithiú, amhail gearán leis an Oifigeach um Chearta Bunúsacha. Tuigeann an tOmbudsman go n-úsáideann na hoifigigh scagtha faisnéisithe (a bhfuil ardscaagthástáil de chúram orthu) agus na gardaí teorann (atá i gceannas ar an scagadh bunúsach) 'leabhráin scagtha' agus 'foirmeacha scagtha' a chomhlánú chun náisiúntacht thoimhdithe daoine aonair atá faoi réir scagthástála a dhoiciméadú. Tá na leabhráin agus na foirmeacha seo ar fáil ar ardán One Stop Shop (FOSS) de chuid Frontex. Mar sin féin, ní leagtar amach sna treoirlínte prionsabail ghinearálta maidir le conas tuairisciú ar nósanna imeachta scagtha, cé go ndéanann siad maidir le tuairisciú ar fhaisnéisiú agus méarlorgaireacht.

63. Molann an tOmbudsman gur cheart go léireodh na treoirlínte d'oifigigh scagtha an amlíne don phróiseas scagtha, agus tuilleadh sonraí a thabhairt maidir le conas mionaoisigh a chlárú agus na freagraí ar cheisteanna a cuireadh le linn an phróisis scagtha a dhoiciméadú. Ba cheart go n-éileodh oifigigh Frontex go mbeadh 'saineolaí cultúrtha' i láthair le linn an scagtha agus go gcuirfeadh an Ballstát óstach faisnéis faoi na nósanna imeachta is infheidhme ar fáil san oiread teangacha agus is féidir.

IARSCRÍBHINN 2

Achoimre ar na treoirlínte maidir le hagallaimh scagtha a chuir Frontex ar fáil ina fhreagra i scríbhinn

1. Roimh an agallamh, ní mór don oifigeach faisnéisithe fios a bheith aige cén áit a mbeidh an t-agallamh ar siúl (ní mór príobháideacht a cheadú sa rogha suímh). Ba chóir go mbeadh uisce

agus bia tirim ar fáil don duine faoi agallamh.

2. Ba cheart don oifigeach faisnéisithe a ghníomhaíocht a dhéanamh de réir modha nó múnla réamhshainithe lena gcuimsítear an méid seo a leanas: an t-agallamh a ullmhú go críochnúil; fíorú agus doiciméadú a dhéanamh ar ghiuirleídí na n-imirceach a cuireadh faoi agallamh agus ar an réamhfaisnéis atá ar fáil; stiúradh an agallaimh; agus na ceanglais tuairiscithe.

3. Ní féidir leis an oifigeach faisnéisithe giuirleídí na n-imirceach a sheiceáil iad féin ach is féidir leis comhairle a chur ar an oifigeach atá freagrach as an mBallstát óstach maidir leis an áit a bhféadfaí na doiciméid a cheilt, conas fianaise ar gháinneáil a aimsiú agus conas príobháideacht agus dínit an agallaí a áirithiú.

4. Tá an leabhrán scagtha ar fáil don oifigeach faisnéise maidir le conas an fhoirm scagtha a chomhlánú agus náisiúntacht an duine aonair a shuí.

5. Ag tús an agallaimh, ba chóir an t-oifigeach faisnéisithe a thabhairt isteach iad féin agus go léir i láthair an agallaí. Ba cheart dóibh míniú a thabhairt ar an nós imeachta, ar na cúiseanna atá leis an agallamh agus ar ról an ateangaire, más ann dó. Ní mór faisnéis a sholáthar ar bhealach atá leordhóthanach d'aois agus d'inscne an agallaí.

6. Ba cheart don oifigeach faisnéisithe iarrthóirí tearmainn féideartha a chur ar an eolas faoin nós imeachta tearmainn. Ba cheart dóibh tagairt a dhéanamh don údarás náisiúnta faoi seach do gach duine a ndearnadh scagadh air agus a chuireann in iúl ar bhealach ar bith eagla go bhfulaingeoide siad díobháil má chuirtear ar ais chuig a dtír thionscnaimh nó chuig a dtír a raibh gnáthchónaí orthu roimhe sin iad nó má iarrann siad tearmann nó aon chineál eile nós imeachta cosanta idirnáisiúnta nó má tá siad gan stát. Ní mór iad siúd ar mhaith leo gearán a dhéanamh faoi sháruithe ar a gcearta bunúsacha a chur ar an eolas faoi shásra gearán Frontex.

7. Má thagann an fhaisnéis go bhfuil agallaí leochaileach chun solais le linn an agallaimh, ba cheart don oifigeach faisnéisithe an t-údarás ón mBallstát óstach a chur ar an eolas le linn an agallaimh nó díreach ina dhiaidh sin. Tá rochtain ag oifigigh ar liosta 'leochaileachtaí', a d'fhéadfaí a nochtadh le linn an phróisis scagtha.

8. Tugtar tús áite do theaghlaigh a bhfuil leanaí beaga acu agus leanaí gan tionlacan sna nósanna imeachta teorann, lena n-áirítear scagthástáil.

9. Ní mór scagadh mionaoiseach a chur in oiriúint dá leibhéal aibíochta. D'fhéadfadh sé gurbh é a bheadh i gceist leis sin airde an agallóra a choigeartú (amhail trína nglúin chun aghaidh a thabhairt orthu ag leibhéal na súl), iarraidh ar an ateangaire cúnamh a thabhairt nó foirmeacha cumarsáide amhairc a úsáid chun a chinntiú go dtuigeann leanaí na ceisteanna.

10. I gcás ina bhfuil amhras ar agallóir gur mionaoiseach é an duine a mhaíonn gur duine fásta é nó í, ní mór é sin a thuairisciú láithreach don údarás náisiúnta ionas gur féidir tús a chur leis an nós imeachta leordhóthanach. Idir an dá linn, ba cheart caitheamh leis an duine aonair mar mhionaoiseach.

11. Déantar cur síos sa Lámhleabhar maidir le Próifílí Riosca ar Gháinneáil ar Dhaoine ar chritéir agus táscairí oibiachtúla chun íospartaigh gháinneála a shainaithint agus conas iad a chur faoi bhráid an údaráis náisiúnta lena gcosaint.

[1] Rialachán (AE) 2019/1896 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Samhain 2019 maidir leis an nGarda Teorann agus Cósta Eorpach agus lena n-aisghairtear Rialacháin (AE) Uimh. 1052/2013 agus (AE) 2016/1624: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj> [Nasc]

[2] Áirítear sa bhuanchór baill foirne Frontex chomh maith le baill foirne ó chomhlachtaí náisiúnta Bhallstáit an Aontais agus Stáit Chomhlachaithe Schengen (an Íoslainn, an Iorua, an Eilvéis agus Lichtinstéin).

[3] Áirítear orthu sin céannacht agus náisiúntacht daoine aonair a fhíorú, dul isteach a údarú nó a dhiúltú, doiciméid taistil a stampáil, víosaí a eisiúint nó a dhiúltú ag an teorainn, faireachas teorann lena n-áirítear patrólú idir pointí trasnaithe teorann chun trasnuithe neamhúdairithe teorann a chosc, agus méarloirg daoine a ghabhtar i ndáil le trasnú neamhrialta teorainneacha a chlárú; féach Airteagal 55(7) de Rialachán 2019/1896.

[4] Ba cheart go n-áireofaí sna pleananna oibríochtúla tuairisc ar fhreagrachtaí na rannpháirtithe, lena n-áirítear maidir le cearta bunúsacha a urramú, chomh maith le teoracha maidir le conas coimirciú na gcearta bunúsach a áirithiú.

[5] Airteagal 10(2) agus Airteagal 80(1) de Rialachán 2019/1896.

[6] Airteagal 80 de Rialachán 2019/1896.

[7] Airteagal 38(3)h de Rialachán 2019/1896.

[8] Airteagal 111 de Rialachán 2019/1896

[9] Airteagal 55.5.a agus larscríbhinn V de Rialachán 2019/1896.

[10] Airteagal 46 de Rialachán 2019/1896

[11] Airteagal 46 de Rialachán 2019/1896

[12] Níl aon fhaisnéis san fhearann poiblí maidir leis an gcaoi a gcinntear na forais sin.

[13] Airteagal 50(5) de Rialachán 2019/1896.

[14] De réir Airteagal 50.3 de Rialachán 2019/1896, maidir le 'hoibríochtaí um fhilleadh a

bhailiú' arna n-eagrú ag tionlacaithe Frontex, is í an tír a mbeifear ag filleadh uirthi a chuireann ar fáil iad.

[15] Airteagal 8(6) de Threoir 2008/115/CE maidir le caighdeáin choiteanna agus nósanna imeachta coiteanna sna Ballstáit i ndáil le náisiúnaigh tríú tír atá ag fanacht go neamhdhleathach a chur ar ais

[16] I gcomhréir le hAirteagal 51 de Rialachán 2019/1896.

[17] I gcomhréir le hAirteagal 110 de Rialachán 2019/1896.

[18] Is éard atá i gceist leis sin ná *"agallaimh le himircigh a chur ar an eolas chun faisnéis a bhailiú chun anailís riosca a dhéanamh ar imirce neamhrialta agus ar choireacht trasteorann eile, lena n-áirítear gáinneáil ar dhaoine agus sceimhlitheoireacht (...) chun imircigh neamhrialta a phróifiliú agus chun modus operandi nua agus treochtaí imirce a úsáideann imircigh neamhrialta agus éascaitheoirí/líonraí coiriúla (...) a shainaithint chun amhrastaigh fhéideartha a shainaithint a bhfuil baint acu le smuigleáil daoine nó le coireacht trasteorann eile lena n-áirítear sceimhlitheoireacht (...)."*

https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/MB_Decision/2020/MB_Decision_1_2020_adopting_the_profiles_
[Nasc]

[19] Féadfaidh saineolaithe cultúrtha ateangaireacht a sholáthar freisin. Tá siad íogair do na tosca teanga agus cultúrtha a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar threo an cheistithe.

[20] I bhfiosrúchán ar a thionscnamh féin a tugadh chun críche in 2021, d'fhéach an tOmbudsman cheana féin ar an gcaoi a bhfuil Frontex ag cur a chuid oibleagáidí i bhfeidhm a eascraíonn as Rialachán 2019/1896 a bhaineann leis an Sásra Gearán agus le ról an FRO. Féach OI/5/2020/MHZ maidir le feidhmiú shásra gearán Frontex maidir le sáruithe líomhnaithe ar chearta bunúsacha agus ról an Oifigigh um Chearta Bunúsacha:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/57955> [Nasc].

[21] Tá litir an Ombudsman chuig Frontex ar fáil ag:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/correspondence/en/138914> [Nasc].

[22] D'fhreagair an Chomhairle Eorpach um Dhídeanaithe agus um Dheoraithe (ECRE), Coiste Meijers, Médecins Sans Frontières (MSF), Ardán um Chomhar Idirnáisiúnta maidir le hImircigh gan Doiciméid (PICUM), Sea-Watch agus SOS Mediterranée. Tá na freagraí ar fáil ag:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/58639> [Nasc]

[23] Tá an tuarascáil ar an iniúchadh ar fáil ag:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/inspection-report/en/151002> [Nasc]

[24] Chuir Frontex lena freagra ar an Ombudsman sleachta as plean oibríochtúil ina liostaítear freagrachtaí agus cúraimí maidir le cearta bunúsacha. Baineann na freagrachtaí sin, áfach, le gach ball den bhuanchór a ghlacann páirt sna hoibríochtaí (gan idirdhealú a dhéanamh idir

foirne bainistithe teorainneacha, foirne tacaíochta don bhainistiú imirce agus foirne um fhilleadh). Tá teoracha sonracha ann freisin do na rannpháirtithe uile maidir leis an Sásra Gearán agus teagmhais thromchúiseacha a thuairisciú', chomh maith le teoracha is infheidhme maidir le daoine a bhfuil cosaint idirnáisiúnta de dhíth orthu agus maidir le daoine leochaileacha eile. Luaitear coimircí áirithe de chuid breathnóirí tríú tír ar chearta bunúsacha freisin sa chuid ghinearálta de na pleananna oibríochtúla. I gcomhréir le hAirteagal 78(2) de Rialachán 2019/1896, is féidir le Frontex cuireadh a thabhairt do ghardaí teorann/gardaí cósta/oifigigh phóilíneachta ó thíortha nach Ballstáit den Aontas iad a imscaradh *mar bhreathnóirí tríú tír* in oibríochtaí comhpháirteacha tar éis réamhchomhairliúchán agus réamhthoiliú údarais na mBallstát. Déantar cur síos ar a gcúraimí sonracha sna pleananna gníomhaíochta sonracha. Chuir Frontex i gceangal lena fhreagra sliocht as an bplean gníomhaíochta sonracha le haghaidh Comhoibríocht FOA Land 2021, ina sonraítear cad is féidir leis na breathnóirí ó thíortha nach bhfuil san Aontas a dhéanamh agus nach féidir leo a dhéanamh.

[25] I measc rudaí eile, áirítear leis seo na tascanna seo a leanas: na hoifigigh atá i gceannas ar scagadh, méarlorgaireacht agus clárú; an lucht faireacháin ar chearta bunúsacha; agus na preasoifigigh i gcomhthéacs oibríochtaí comhpháirteacha.

[26] Chuir Frontex sampla de 'lámhleabhar don phlean oibríochtúil' (ó mhí Eanáir 2021) i gceangal lena fhreagra ar an Ombudsman. Tá treoirlinnte agus faisnéis chomhlántach sa lámhleabhar seo maidir le "*gníomhaíochtaí, seirbhísí agus táirgí oibríochtúla Frontex, ardáin tuairiscithe agus ábhair ghaolmhara oibríochtaí eile*". Shonraigh Frontex gur cheart déileáil leis an lámhleabhar mar lámhleabhar rúnda.

[27] Féach mír 8, thuas.

[28] Sa tuarascáil uaidh ar imscrúdú aimsithe fíoras Frontex maidir le sárúithe líomhnaithe ar chearta bunúsacha (an 14 Iúil 2021), luaigh Meitheal um Ghrinnscrúdú Frontex de chuid Pharlaimint na hEorpa go bhfuil *gá le critéir agus nósanna imeachta níos soiléire a bhunú chun Airteagal 46 a chur i bhfeidhm go leordhóthanach' agus : " tacaíonn sí leis go bhfuil díospóireacht struchtúrtha leanúnach curtha ar bun ag an nGníomhaireacht i gcomhar leis an FRO chun nós imeachta díchill chuí agus céimeanna idirmheánacha a fhorbairt ina leith sin. Ba cheart go n-áireofaí ar na critéir sin, ar a laghad, ról láidir an FRO, an gá atá le faisnéis a fhaightear ó ghníomhaithe seachtracha, táscairí riosca agus critéir oibiachtúla luathrabhaidh a chur san áireamh, chomh maith le bonn cirt leis an gcinneadh cistiú a chur ar fionraí, a fhoirceannadh nó a tharraingt siar, agus trédhearcacht . " (https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/238156/14072021%20Final%20Report%20FSWG_en.pdf [Nasc])*

[29] Dúirt Grúpa Oibre um Ghrinnscrúdú Frontex de chuid Pharlaimint na hEorpa ina thuarascáil (leathanach 15) gur cheart don Oifigeach um Chearta Bunúsacha nó don Stiúrthóir Feidhmiúcháin, mar obair leantach ar thuarascáil ar theagmhais thromchúiseacha, brath ar an bhfaisnéis arna soláthar ag comhlachtaí náisiúnta inniúla um chearta an duine agus/nó ag údarais amhail ombudsmain náisiúnta.

[30] Le Rún ó Pharlaimint na hEorpa an 17 Nollaig 2020 maidir le cur chun feidhme na Treorach um Fhilleadh, iarradh ar an gCoimisiún agus ar na Ballstáit úsáid a bhaint as na comhlachtaí faireacháin neamhspleácha atá ann cheana amhail institiúidí náisiúnta um chearta an duine trí chomhoibriú leo nó iad a ainmniú mar chórais faireacháin don fhilleadh éigeantach (mír 35): https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0362_EN.html [Nasc].

[31] De réir na Cúirte Eorpaí um Chearta an Duine, tá iarrthóirí tearmainn *ina “bhaill de ghrúpa daonra faoi mhíbhuntáiste agus leochaileach a bhfuil cosaint speisialta de dhíth orthu”* a bhfuil *“comhdhearcahd ginearálta ann ar an leibhéal idirnáisiúnta agus ar an leibhéal Eorpach”* ina leith. (M.S.S.v. an Bheilg agus an Ghréig, mír 251; Tarakhelv. An Eilvéis, mír 118; A.S. v. an Eilvéis, mír 29; NH agus Daoine Eile v. an Fhrainc, mír 162)

[32] I gcomhthéacs cás os comhair an Choiste Eorpaigh um Chearta Sóisialta, rinne Ard-Choimisinéir na Náisiún Aontaithe le haghaidh Dídeanaithe tagairt do bhearnaí a bhí ag Frontex agus ag údaráis na Gréige maidir le leanaí neamhthionlactha a chlárú ar theacht dóibh sa Ghréig — Coimisiún Idirnáisiúnta na nGiúróirí (ICJ) agus an Chomhairle Eorpach do Dhídeanaithe agus do Dheoraithe (ECRE) v. an Ghréig (Gearán Uimh. 173/2018)

[33] Dúirt Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, ina breithiúnas i gcás C-36/20 PPU, gur cheart ‘chun rochtain ar an nós imeachta scrúdúcháin ag pointí trasnaithe teorann agus i saoráidí coinneála a éascú, faisnéis a chur ar fáil maidir leis an bhféidearthacht iarratas a dhéanamh ar chosaint idirnáisiúnta’. (mír 76)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=ecli:ECLI%3AEU%3AC%3A2020%3A495> [Nasc]

[34] An ‘Cód iompair is infheidhme maidir le gach duine atá rannpháirteach i nGníomhaíochtaí Oibríochtúla Frontex’, agus an ‘Cód iompair le haghaidh oibríochtaí um fhilleadh agus idirghabhálacha um fhilleadh arna chomhordú agus arna eagrú ag Frontex’.

[35] I gcás 2273/2019/MIG, mhol an tOmbudsman mar réiteach go mbunódh Frontex suíomh gréasáin tiomnaithe dá chlár doiciméad. D’aontaigh Frontex leis an togra seo. <https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/56157> [Nasc]

[36] foráiltear go sainráite in Airteagal 114(2) de Rialachán 2019/1896 d’fhoilsiú na gCód. https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Code_of_Conduct/Code_of_conduct_applicable_to_all_persons_p [Nasc]

https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Code_of_Conduct/Code_of_Conduct_for_Return_Operations_ar [Nasc]

[37] I gcomhréir le hAirteagal 38.3 (d) de Rialachán 2019/1896

[38] Airteagal 114(2) de Rialachán 2019/1896

[39] Airteagal 114(2) de Rialachán 2019/1896

[40] Chuir Frontex lena freagra ar an Ombudsman sleachta as plean oibríochtúil ina liostaítear freagrachtaí agus cúraimí maidir le cearta bunúsacha. Baineann na freagrachtaí sin, áfach, le gach ball den bhuanchór a ghlacann páirt sna hoibríochtaí (gan idirdhealú a dhéanamh idir foirne bainistithe teorainneacha, foirne tacaíochta don bhainistiú imirce agus foirne um fhilleadh). Tá teoracha sonracha ann freisin do na rannpháirtithe uile maidir leis an Sásra Gearán agus teagmhais thromchúiseacha a thuairisciú, chomh maith le teoracha is infheidhme maidir le daoine a bhfuil cosaint idirnáisiúnta de dhíth orthu agus maidir le daoine leochaileacha eile. Luaitear coimircí áirithe de chuid breathnóirí tríú tír ar chearta bunúsacha sa chuid ghinearálta den phlean oibríochtúil. I gcomhréir le hAirteagal 78(2) de Rialachán 2019/1896, is féidir le Frontex cuireadh a thabhairt do ghardaí teorann/gardaí cósta/oifigigh phóilíneachta ó thíortha nach Ballstáit den Aontas iad a imscaradh *mar bhreathnóirí tríú tír* in oibríochtaí comhpháirteacha tar éis réamhchomhairliúchán agus réamhthoilíú údarais na mBallstát. Déantar cur síos ar a gcúraimí sonracha sna pleananna gníomhaíochta sonracha. Chuir Frontex i gceangal lena fhreagra síocht as an bplean gníomhaíochta sonrach le haghaidh Comhoibríocht FOA Land 2021, ina sonraítear cad is féidir leis na breathnóirí ó thíortha nach bhfuil san Aontas a dhéanamh agus nach féidir leo a dhéanamh.

[41] I measc rudaí eile, áirítear leis seo na tascanna seo a leanas: na hoifigigh atá i gceannas ar scagadh, méarlorgaireacht agus clárú; an lucht faireacháin ar chearta bunúsacha; agus na preasoifigigh i gcomhthéacs oibríochtaí comhpháirteacha.

[42] Chuir Frontex sampla de 'lámhleabhar don phlean oibríochtúil' (ó mhí Eanáir 2021) i gceangal leis an bhfreagra a thug sé don Ombudsman. Tá treoirínte agus faisnéis chomhlántach sa lámhleabhar seo maidir le “*gníomhaíochtaí, seirbhísí agus táirgí oibríochtúla Frontex, ardáin tuairiscithe agus ábhair ghaolmhara oibríochtaí eile*”. Shonraigh Frontex gur cheart déileáil leis an lámhleabhar mar lámhleabhar rúnda.

[43] Thug an tOmbudsman faoi deara go ndearnadh cinneadh Frontex stop a chur lena ghníomhaíochtaí san Ungáir tar éis rialú ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh — C-808/18 an Coimisiún v an Ungáir:

[https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=BF896CAB8F05CAFF145629DB5EE1EF0E?text=&](https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=BF896CAB8F05CAFF145629DB5EE1EF0E?text=&[Nasc])
[Nasc].

[44] Mar shampla, an Tuarascáil Bhliantúil ar Chearta an Duine agus ar an Daonlathas ar fud an Domhain (ón tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí) agus tuarascálacha tíre ón Oifig Tacaíochta Eorpach do Chúrsaí Tearmainn.

[45] Déantar cur síos i Straitéis Frontex um Chearta Bunúsacha, a ghlac a Bhord Bainistíochta an 14 Feabhra 2021, ar thuairisciú teagmhas tromchúiseach mar seo a leanas: “*Ceanglaítear ar aon rannpháirtí i ngníomhaíochtaí oibríochtúla na Gníomhaireachta a bhfuil cúis aige lena chreidiúint gur tharla sárú ar Chearta Bunúsacha é a thuairisciú don Ghníomhaireacht trí na*

bealaí tuairiscithe bunaithe, amhail córas tuairiscithe teagmhas tromchúiseach Frontex. Leis an gCód Iompair agus leis an Nós Imeachta Oibriúcháin Caighdeánach maidir leis an Tuarascáil ar Theagmhais Tromchúiseacha, cuirtear d'oibleagáid ar na rannpháirtithe uile i ngníomhaíochtaí oibríochtúla na Gníomhaireachta aon sárú a d'fhéadfadh a bheith ann ar Chearta Bunúsacha a thuairisciú trí Thuarascáil ar Theagmhais Tromchúiseach (SIR)."

https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Fundamental_Rights_Strategy/Fundamental_Rights_Strategy.pdf [Nasc]

Luaitear an méid seo a leanas in Airteagal 1 den Chinneadh ó Stiúrthóir Feidhmiúcháin Frontex 'Caighdeán-Nós Imeachta Oibriúcháin (SOP)-Tuairisciú Teagmhas Tromchúiseach' an 19 Aibreán 2021: *"Is teagmhas é Teagmhas Tromchúiseach (SI) arb é is cúis leis gníomh nó mainneachtain ag duine, nó fórsa de chineál, a bhfuil baint dhíreach nó indíreach aige le rannpháirtithe nó sócmhainní Frontex agus: go bhféadfadh sárú féideartha ar dhlí an Aontais nó ar an dlí idirnáisiúnta a bheith i gceist leis, go háirithe maidir le Cearta Bunúsacha agus oibleagáidí cosanta idirnáisiúnta, agus/nó go bhféadfadh sárú féideartha ar Chóid Iompair Frontex a bheith i gceist leis, agus/nó go bhfuil impleachtaí tromchúiseacha iarrbhír nó féideartha aige ar chúraimí nó ar ghníomhaíochtaí Frontex agus/nó go bhféadfadh tionchar tromchúiseach a bheith aige ar shláinte rannpháirtí lena n-athraítear an saol."*

https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/SIR_SOP.pdf [Nasc]

[46] Sainigh an Chúirt Eorpach um Chearta an Duine cad is brí le cineál seasmhach agus tromchúiseach: ECHR, Éire v an Ríocht Aontaithe 5310/71, breithiúnas an 19 Eanáir 1978, mír 159:

https://www.cvce.eu/en/obj/judgement_of_the_european_court_of_human_rights_ireland_v_the_united_kingdom_1 [Nasc].

[47] Airteagal 106(4)m de Rialachán 2019/1896

[48] Faoi Airteagal 46 de Rialachán 2019/1896.

[49] Airteagal 46(4) agus (5) de Rialachán 2019/1896

[50] Dúirt an Mheitheal a bhunaigh Bord Bainistíochta Frontex maidir le cearta bunúsacha agus gnéithe oibríochtúla dlíthiúla d'oibríochtaí sa Mhuir Aeigéach (tuarascáil a eisíodh an 5 Márta 2021): *"Ní thugann an creat dlíthiúil atá ann cheana ach roghanna teoranta gníomhaíochta do Frontex i gcás sáruithe tuairiscithe agus seanbhunaithe. Is é Airteagal 46, ar rogha dheiridh é, an beart is tábhachtaí. I gciall na comhréireachta, is gá bearta agus imeachtaí atá faoi bhun thairseach Airteagal 46 a phlé."*

[51] Rinne an tOmbudsman cigireacht ar an doiciméad 'Nós Imeachta Díchill Chuí Frontex um Chearta Bunúsacha', a dréachtaíodh an 4 Eanáir 2021. Rinne Frontex an doiciméad sin a aicmiú mar dhoiciméad rúnda.

[52] Sa tuarascáil uaidh ar imscrúdú aimsithe fíoras Frontex maidir le sáruithe líomhnaithe ar chearta bunúsacha (an 14 Iúil 2021), luaigh Meitheal um Ghrinnscrúdú Frontex de chuid

Pharlaimint na hEorpa go bhfuil gá le critéir agus nósanna imeachta níos soiléire a bhunú chun Airteagal 46 a chur i bhfeidhm go leordhóthanach' agus : “ tacaíonn sí leis go bhfuil díospóireacht struchtúrtha leanúnach curtha ar bun ag an nGníomhaireacht i gcomhar leis an FRO chun nós imeachta díchill chuí agus céimeanna idirmheánacha a fhorbairt ina leith sin. Ba cheart go n-áireofaí ar na critéir sin, ar a laghad, ról láidir an FRO, an gá atá le faisnéis a fhaightear ó ghníomhaithe seachtracha, táscairí riosca agus critéir oibiachtúla luathrabhaidh a chur san áireamh, chomh maith le bonn cirt leis an gcinneadh cistiú a chur ar fionraí, a fhoirceannadh nó a tharraingt siar, agus trédhearcacht .” (

https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/238156/14072021%20Final%20Report%20FSWG_en.pdf
[Nasc])

[53] Dúirt Grúpa Oibre um Ghrinnscrúdú Frontex de chuid Pharlaimint na hEorpa ina thuarascáil (leathanach 15) gur cheart don Oifigeach um Chearta Bunúsacha nó don Stiúrthóir Feidhmiúcháin, mar obair leantach ar thuarascáil ar theagmhais thromchúiseacha, brath ar an bhfaisnéis a sholáthraíonn comhlachtaí náisiúnta inniúla um chearta an duine agus/nó údaráis amhail ombudsmain náisiúnta.

[54] Leathanach 11 de

<https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/first-frontex-fundamental-rights-office-report-SswYWN>
[Nasc]

[55] Rinne an tOmbudsman iniúchadh ar léiriú imní le déanaí, arna eisiúint ag an Oifigeach um Chearta Bunúsacha. Rinne Frontex é sin a aicmiú faoi rún.

[56] Féach moladh uimhir 8 i gcinneadh an Ombudsman in OI/5/2020/MHZ:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/143108> [Nasc].

[57] Baineann an téarma ‘céim iarfhillte’ leis an tréimhse tar éis an fhillte éigeantaigh. Baineann an téarma ‘céim iarteachta’ leis an tréimhse tar éis filleadh deonach. Sa chleachtas, úsáidtear an dá théarma go hidirmhalartach.

[58] Airteagal 8(6) de Threoir 2008/115/CE maidir le caighdeáin choiteanna agus nósanna imeachta coiteanna sna Ballstáit i ndáil le náisiúnaigh tríú tír atá ag fanacht go neamhdhleathach a chur ar ais

[59] I gcomhréir le hAirteagal 110(4) de Rialachán 2019/1896.

[60] Is iad an Íoslainn, an Iorua, an Eilvéis agus Lichtinstéin na Stáit atá comhlachaithe le Schengen.

[61] Mar a cheanglaítear faoi Rialachán 2019/1896.

[62] Tar éis fhiosrúcháin an Ombudsman i gcás 2273/2019/MIG:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/56157> [Nasc].

[63] De réir ‘páipéar scóipe’ ó Líonra Eorpach na nInstitiúidí um Chearta an Duine, ‘*[c]róil NHRlanna maidir le cearta daonna na n-imirceach agus na n-iarrthóirí tearmainn a chaomhnú i bhfianaise a bhfuil tite amach san Aontas le déanaí*’ (a foilsíodh i mí Iúil 2021).

[64] Treoir 2008/115/CE ‘Treoirlínte Coiteanna maidir le forálacha slándála i ndáil le comhaistrithe d’aer’ — Iarscríbhinn a ghabhann le Cinneadh 2004/573/CE ón gComhairle; lámhleabhar an Choimisiúin Eorpaigh maidir le filleadh (iarscríbhinn a ghabhann le Moladh C(2017)6505 ón gCoimisiún Eorpach:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017H2338> [Nasc]; Fiche Treoirlíne maidir le Filleadh Éigeantach ó Choiste Airí Chomhairle na hEorpa
https://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/Source/MalagaRegConf/20_Guidelines_Forced_Return_en.pdf [Nasc]

[65] Luaitear sna Fiche Treoirlínte maidir le Filleadh Éigeantach ó Choiste Airí Chomhairle na hEorpa gur cheart an filleadh éigeantach a dhoiciméadú go hiomlán, go háirithe maidir le haon mhodh srianta a úsáidtear le linn na hoibríochta (leathanach 58).
https://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/Source/MalagaRegConf/20_Guidelines_Forced_Return_en.pdf [Nasc]

[66] Luaigh an Coimisiún ina Lámhleabhar 2017 maidir le Filleadh gur cheart go n-áireofaí sna córais faireacháin eagraíochtaí/comhlachtaí atá neamhspleách ar na húdaráis a fhorfheidhmíonn filleadh; féadfaidh comhlachtaí poiblí, amhail ombudsman náisiúnta nó comhlacht iniúchta ginearálta neamhspleách, gníomhú mar mhonatóirí. Mar sin féin, is cosúil go bhfuil sé deacair ról faireacháin a shannadh d’fhoroinn den riarachán céanna, a dhéanann filleadh/aistriú freisin.

[67] De réir Airteagal 50.3 de Rialachán 2019/1896, is í an tír a mbeifear ag filleadh uirthi a sholáthraíonn tionlacaithe maidir le ‘hoibríochtaí um fhilleadh a bhailiú’.

[68] Airteagal 54.3 de Rialachán 2019/1896

[69] Airteagal 110(5) de Rialachán 2019/1896.

[70] Cinneadh 6/2021 ón mBord Bainistíochta an 20 Eanáir 2021 lena nglactar rialacha speisialta chun neamhspleáchas an Oifigigh um Chearta Bunúsacha agus a bhfoireann a ráthú:
https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/MB_Decision/2021/MB_Decision_6_2021_adopting_special_rules [Nasc]

[71] Airteagal 8(1) de chinneadh 6/2021 ón mBord Bainistíochta an 20 Eanáir 2021 lena nglactar rialacha speisialta chun neamhspleáchas an Oifigigh um Chearta Bunúsacha agus a fhoireann nó a foireann a ráthú: “ *Is cuid de struchtúr riaracháin agus bainistíochta na Gníomhaireachta é Oifigeach um Chearta Bunúsacha .* ”

[72] Airteagal 110(2)(a)(c) de Rialachán 2019/1896

[73] Cuirtear ábhair inné maidir le neamhspleáchas mhonatóireacht Frontex ar fhilleadh éigeantach in iúl sa Tuarascáil maidir le monatóireacht a dhéanamh ar oibríochtaí éigeantacha, a dhréachtaigh an tOmbudsman Gréagach mar chuid de thionscadal atá á reáchtáil ag Institiúid Idirnáisiúnta an Ombudsman. Maidir le díorma monatóirí Frontex (Airteagal 51 de Rialachán 2019/1896), deirtear sa tuarascáil go ndéantar an córas faireacháin ag Frontex a inmheánú leis an gceanglas ó Airteagal 110 de Rialachán 2019/1896 chun gach monatóir ar an díorma a chur faoi mhaoirseacht ordlathach an Oifigigh agus faoi lucht faireacháin ar chearta bunúsacha: . <https://www.synigoros.gr/resources/300521-ioi-monitoring-forced-returns-neo--2.pdf> [Nasc]

[74] Féach ráiteas Frontex mír 30 d'Iarscríbhinn I.

[75] Féach cinneadh an Ombudsman ina fiosrúchán féintionscnaimh OI/9/2014/MHZ (mír 41): <https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/59740> [Nasc].

[76] Léigh Airteagal 16.4 de Chód Iompair Frontex maidir le hOibríochtaí um Fhilleadh agus Idirghabhálacha um Fhilleadh: “ *Nuair is féidir agus faoi réir comhaontú roimh ré idir na Ballstáit lena mbaineann, féadfaidh lucht faireacháin don fhilleadh éigeantach faireachán a dhéanamh freisin thar ceann Ballstát eile atá rannpháirteach in oibríocht um fhilleadh .*” (https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Code_of_Conduct/Code_of_Conduct_for_Return_Operations_ar [Nasc]

[77] Le Rún ó Pharlaimint na hEorpa an 17 Nollaig 2020 maidir le cur chun feidhme na Treorach um Fhilleadh, iarradh ar an gCoimisiún agus ar na Ballstáit úsáid a bhaint as na comhlachtaí faireacháin neamhspleácha atá ann cheana amhail institiúidí náisiúnta um chearta an duine trí chomhoibriú leo nó iad a ainmniú mar chórais faireacháin don fhilleadh éigeantach (mír 35): https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0362_EN.html [Nasc].

[78] In a fhreagra, rinne Frontex achoimre ar na treoirlínte sin. Tá an achoimre seo in Iarscríbhinn 2 a ghabhann leis an gCinneadh seo.

[79] Féadfaidh saineolaithe cultúrtha ateangaireacht a sholáthar freisin. Tá siad íogair do na tosca teanga agus cultúrtha a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar threo an cheistithe.

[80] Is éard atá i gceist leis sin ná “*agallaimh le himircigh a chur ar an eolas chun faisnéis a bhailiú chun anailís riosca a dhéanamh ar imirce neamhrialta agus ar choireacht trasteorann eile, lena n-áirítear gáinneáil ar dhaoine agus sceimhlitheoireacht (...) chun imircigh neamhrialta a phróifíliú agus chun modus operandi nua agus treochtaí imirce a úsáideann imircigh neamhrialta agus éascaitheoirí/líonraí coiriúla (...) a shainaithint chun amhrastaigh fhéideartha a shainaithint a bhfuil baint acu le smuigleáil daoine nó le coireacht trasteorann eile lena n-áirítear sceimhlitheoireacht(...).*” https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/MB_Decision/2020/MB_Decision_1_2020_adopting_the_profiles_ [Nasc]

[81] De réir na Cúirte Eorpaí um Chearta an Duine, tá iarrthóirí tearmainn ina “*bhaill de ghrúpa daonra faoi mhíbhuntáiste agus leochaileach a bhfuil cosaint speisialta de dhíth orthu*” a bhfuil

“comhdhearcaadh ginearálta ann ar an leibhéal idirnáisiúnta agus ar an leibhéal Eorpach” ina leith. (M.S.S.v. an Bheilg agus an Ghréig, mír 251; Tarakhelv. An Eilvéis, mír 118; A.S. v. an Eilvéis, mír 29; NH agus Daoine Eile v. an Fhrainc, mír 162)

[82] I gcomhthéacs cás os comhair an Choiste Eorpaigh um Chearta Sóisialta, rinne Ard-Choimisinéir na Náisiún Aontaithe le haghaidh Dídeanaithe tagairt do bhearnaí a bhí ag Frontex agus ag údaráis na Gréige maidir le leanaí neamhthionlactha a chlárú ar theacht dóibh sa Ghréig — Coimisiún Idirnáisiúnta na nGiúróirí (ICJ) agus an Chomhairle Eorpach do Dhídeanaithe agus do Dheoraithe (ECRE) v. an Ghréig (Gearán Uimh. 173/2018)

[83] Dúirt Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, ina breithiúnas i gcás C-36/20 PPU, gur cheart *‘chun rochtain ar an nós imeachta scrúdúcháin ag pointí trasnaithe teorann agus i saoráidí coinneála a éascú, faisnéis a chur ar fáil maidir leis an bhféidearthacht iarratas a dhéanamh ar chosaint idirnáisiúnta’*. (mír 76)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=ecli:ECLI%3AEU%3AC%3A2020%3A495>
[Nasc]

[84] *Nósanna Imeachta Teorann a Ghlacadh agus Iarratas ar Chosaint Idirnáisiúnta*, staidéar a dhréachtaigh Ombudsman na Gréige don IOI in 2020 (leathanach 11: *“ Is é coinneáil riaracháin an riail maidir le nósanna imeachta teorann sa Ghréig, sa Fhrainc, sa Spáinn, sa tSlóivéin agus san Ísiltír ”*).